

МАУП

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ДИСЦИПЛІНИ
« Правозахисні органи України »
(для бакалаврів)**

МАУП

Київ – 2016

Підготовлено професором кафедри управління безпекою, правоохоронної та антикорупційної діяльності інституту права імені Володимира Великого Заросило В.О.

Затверджено на засіданні кафедри управління безпекою, правоохоронної та антикорупційної діяльності (протокол № 9 від 15.04.2016 р.)

Схвалено Вченою радою інституту права ім. Володимира Великого Міжрегіональної академії управління персоналом (№12-р від 28.03.2016 р.)

Заросило В.О. Навчальна програма дисципліни «Правозахисні органи України» (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2016 – с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план дисципліни, зміст дисципліни, питання для самоконтролю та список літератури.

МАУП

Пояснювальна записка

Крім органів, які здійснюють правоохоронну діяльність у державі існують також як державні, так і недержавні органи, установи та організації, що, як правило, і створюються з метою надання правової допомоги та забезпечення захисту прав, свобод та законних інтересів як фізичних, так і юридичних осіб. Такі інституції називають правозахисними органами, а діяльність, яку вони здійснюють в межах своїх повноважень – правозахисною. Правозахисну діяльність можуть також здійснювати й інші органи та інституції (в тому числі і правоохоронні), які хоч і не створюються спеціально для здійснення такої діяльності, проте виконують правозахисну функцію. Наприклад органи прокуратури здійснюють правозахисну діяльність під час реалізації такої своєї конституційної функції, як здійснення нагляду за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами. Певною мірою правозахисну функцію здійснюють також і органи СБУ, внутрішніх справ, нотаріату та інші.

Конституційну основу права на отримання кожним правової допомоги складає ст. 59 Конституції, яка зокрема проголошує, що кожен має право на правову допомогу, а у випадках, передбачених законом така допомога надається безоплатно. Крім того, кожен є вільним у виборі свого захисника. Для забезпечення права на захист та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах в Україні діє адвокатура. Крім адвокатури, правозахисну діяльність, в тому числі і з надання правової допомоги в Україні здійснюють:

– державні інституції, до компетенції яких входять такі функції (Уповноважений Верховної Ради з прав людини, Міністерство юстиції та його органи, Міністерство праці і соціальної політики);

– фізичні та юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, які надають правову допомогу на договірній (платній) основі;

– громадські та інші неурядові організації, об'єднання громадян, які здійснюють таку діяльність відповідно до своїх статутних повноважень.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Правозахисні органи» є:

- оволодіти теоретичними знаннями з дисципліни **«Правозахисні органи»**
- усвідомити предмет **«Правозахисні органи»**;
- охарактеризувати види, методи та форми здійснення правозахисної діяльності в Україні;
- вивчити досконало систему правозахисних органів України;

- сформувати уміння користуватися необхідною нормативно-правовою базою при вивченні дисципліни.;

Вимоги до знань та вмінь з навчальної дисципліни «Правозахисні органи України»:

- знати понятійний матеріал, який використовується в кримінології;
- знати основний зміст понятійних (формальних) визначень;
- знати відповідно до програми основні категорії та інститути кримінології, вміти розкрити їх зміст;
- засвоїти основні положення нормативно-правових актів, які регулюють відносини в кримінології;
- використовувати засвоєний матеріал в повсякденному житті та в професійній діяльності.

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОЗАХИСНІ ОРГАНИ
УКРАЇНИ»**

№ теми	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль 1. Основні положення про правозахисні органи України	
1	Тема 1. Система державних органів в Україні які забезпечують захист прав громадян
2	Тема 2. Поділ на правоохоронні органи та правозахисні органи
3	Тема 3. Правозахисна діяльність судів
4	Тема 4. Правозахисна діяльність прокуратури та Національної поліції
5	Тема 5. Правозахисна діяльність Служби безпеки України, уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інших державних органів
Змістовий модуль 2. Правозахисна діяльність інших правозахисних органів в Україні	
6	Тема 6. Захист прав громадян в діяльності інших міністерств
7	Тема 7. Правозахисна діяльність адвокатури у кримінальному судочинстві
8	Тема 8. Правозахисна діяльність адвокатури у цивільному судочинстві
9	Тема 9. Правозахисна діяльність адвокатури в адміністративному судочинстві
10.	Тема 10. Правозахисна діяльність нотаріату
	Разом годин: 60

**Зміст дисципліни
«Правозахисні органи України»**

Змістовий модуль 1. Основні положення про правозахисні органи України

Тема 1. Система державних органів в Україні які забезпечують захист прав громадян

Поняття державних органів, що забезпечують захист прав громадян.

Повноваження та функції державних органів, що забезпечують захист прав громадян.

Система державних органів, що забезпечують захист громадян. Судова влада в контексті захисту прав громадян.

Прокуратура. Національна поліція України. Служба безпеки України
Державна фіскальна служба. Уповноважений Верховною Радою з прав
людини. Адвокатура України.
Нотаріат в Україні.

Література [2,3,4,5,6,7,8,9,11,12, 14,15]

Тема 2. Поділ на правоохоронні органи та правозахисні органи

Поняття правоохоронних органів в Україні. Їх повноваження та структура.
Поняття та структура правозахисних органів. Спільні та відмінні риси між
правоохоронними та правозахисними органами.

Література [3,5,6,7,8,14,15,16]

Тема 3. Правозахисна діяльність судів

Поняття та значення судової влади в контексті захисту прав людини. Загальна
характеристика судової систем України. Правовий статус судді. Гарантії незалежності
суддів.

Вимоги що висуваються до кандидата на посаду судді. Органи суддівського
самоврядування: поняття та структура. Дисциплінарна відповідальність суддів

Література [3,5,6,7,8,14,15,16]

Тема 4. Правозахисна діяльність прокуратури та Національної поліції України

Поняття та повноваження прокуратури в Україні. Організаційні основи системи
прокуратури.

Повноваження прокурора з виконання покладених на нього функцій.

Правовий статус прокурора. Поняття ,принципи діяльності, повноваження та
система національної поліції України.

Література [2,4,5,6,7,8,9,15,16]

Тема 5. Правозахисна діяльність Служби безпеки України, уповноваженого Верховна Рада України з прав людини та іншими державними органами

Поняття та структура Служби безпеки України Кадри Служби безпеки України
Повноваження Служби безпеки України Правозахисна діяльність Уповноваженого
Верховною Радою з прав людини

Література [2,3,4,5,6,7,8,9,11,12, 14,15]

Змістовий модуль 2. Правозахисна діяльність інших правозахисних органів в Україні

Тема 6. Захист прав громадян в діяльності інших міністерств

Поняття захисту прав громадян в діяльності інших міністерств. Види міністерств щодо захисту прав громадян. Органи юстиції в контексті захисту прав громадян. Повноваження Міністерства юстиції України та його територіальних органів.

Література [2,3,4,5,6,7,8,9,11,12, 14,15]

Тема 7. Правозахисна діяльність адвокатури у кримінальному судочинстві

Поняття та значення правозахисної діяльності адвокатури у кримінальному судочинстві. Повноваження адвоката у кримінальному судочинстві. Права та обов'язки адвоката. Відповідальність адвоката у кримінальному судочинстві.

Література [2,4,5,6,7,8,9,15,16]

Тема 8. Правозахисна діяльність адвокатури у цивільному судочинстві

Поняття та значення правозахисної діяльності адвокатури у цивільному судочинстві. Повноваження адвоката у цивільному судочинстві. Права та обов'язки адвоката. Відповідальність адвоката у цивільному судочинстві.

Література [2,4,5,6,7,8,9,15,16]

Тема 9. Правозахисна діяльність адвокатури в адміністративному судочинстві

Поняття та значення правозахисної діяльності адвокатури у адміністративному судочинстві. Повноваження адвоката у адміністративному судочинстві. Права та обов'язки адвоката. Відповідальність адвоката у адміністративному судочинстві.

Література [2,4,5,6,7,8,9,15,16]

Тема 10. Правозахисна діяльність нотаріату

Поняття та основні функції нотаріату в Україні. Правовий статус нотаріуса. Організація та форми діяльності нотаріуса.

Література [2,4,5,6,7,8,9,15,16]

Питання для самоконтролю

1. Поняття державних органів, що забезпечують захист прав громадян.
2. Повноваження та функції державних органів, що забезпечують захист прав громадян.
3. Система державних органів, що забезпечують захист громадян
4. Судова влада в контексті захисту прав громадян

5. Прокуратура України: загальна характеристика
6. Національна поліція України: загальна характеристика
7. Служба безпеки України: структура та повноваження
8. Державна фіскальна служба: структура та повноваження
9. Уповноважений Верховною Радою з прав людини
10. Адвокатура України
11. Нотаріат України
12. Поняття правоохоронних органів в Україні.
13. Їх повноваження та структура.
14. Поняття та структура правозахисних органів.
15. Спільні та відмінні риси між правоохоронними та правозахисними органами.
16. Судова система: історія і сучасність.
17. Суди, що входять в судову систему України.
18. Система судів загальної юрисдикції
19. Місцеві суди – основна ланка судової системи України.
20. Види і склад місцевих судів. Спеціалізація місцевих судів.
21. Порядок утворення і ліквідація місцевих судів. Порядок призначення суддів на адміністративні посади.
22. Кількість суддів у місцевих судах.
23. Повноваження місцевого суду.
24. Суддя місцевого суду та його повноваження.
25. Права та обов'язки голови місцевого суду.
26. Канцелярія суду.
27. Організація роботи в місцевому суді.
28. Апеляційні суди. Види, склад і структура апеляційних судів.
29. Спеціалізація апеляційних судів.
30. Порядок утворення і ліквідація апеляційних судів.
31. Порядок призначення суддів на адміністративні посади.
32. Кількість суддів у апеляційних судах.
33. Повноваження апеляційного суду.
34. Судові палати в апеляційних судах, порядок утворення та повноваження.
35. Суддя апеляційного суду та його повноваження.
36. Голова апеляційного суду та його заступники, їх права та обов'язки.
37. Генеральна прокуратура України. Її структура та компетенція.
38. Повноваження Генерального прокурора України по керівництву органами прокуратури.
39. Порядок його призначення.
40. Колегія Генеральної прокуратури України, порядок її утворення, склад та компетенція.
41. Структура апарату Генеральної прокуратури України.
42. Кадри прокуратури.
43. Вимоги до осіб, які призначаються на посади прокурорів та слідчих.
44. Заохочення та дисциплінарна відповідальність працівників прокуратури.
45. Міністерство юстиції України в системі правозахисних органів України.

46. Система органів юстиції та їх завдання. Міністерство юстиції України, його склад та основні завдання.
47. Міністр, його повноваження, порядок призначення на посаду
48. Основні напрямки діяльності Міністерства юстиції України та його органів.
49. Поняття та значення правозахисної діяльності адвокатури у цивільному судочинстві.
50. Поняття та значення правозахисної діяльності адвокатури у кримінальному судочинстві
51. Поняття захисту прав громадян в діяльності інших міністерств.
52. Види міністерств щодо захисту прав громадян.
53. Органи юстиції в контексті захисту прав громадян.
54. Повноваження Міністерства юстиції України та його територіальних органів
55. Поняття та значення правозахисної діяльності адвокатури у цивільному судочинстві.
56. Повноваження адвоката у цивільному судочинстві.
57. Права та обов'язки адвоката. Відповідальність адвоката у цивільному судочинстві
58. Поняття та значення правозахисної діяльності адвокатури у адміністративному судочинстві.
59. Повноваження адвоката у адміністративному судочинстві.
60. Права та обов'язки адвоката. Відповідальність адвоката у адміністративному судочинстві

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативні акти

1. Конституція України. – К., 2011 // <http://www.rada.gov.ua>.
2. Закон України від 4 грудня 1990 року —Про державну податкову службу в Україні// Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 6. – Ст. 37.
3. Закон України від 20 грудня 1990 року —Про міліцію // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 4. – Ст. 20.
4. Закон України від 5 листопада 1991 року —Про прокуратуру // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.
5. Закон України від 25 березня 1992 року —Про Службу безпеки України // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.
6. Закон України від 26 березня 1992 року —Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 29. – Ст. 397.
7. Закон України від 18 лютого 1992 року - Про оперативно-розшукову діяльність // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
8. Закон України від 19 грудня 1992 року - Про адвокатуру // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 9.– Ст. 62.
9. Закон України від 22 квітня 1993 року - Про аудиторську діяльність // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 23. – Ст. 244.

10. Закон України від 23 грудня 1993 року - Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 11. – Ст. 50.
11. 12. Закон України від 23 грудня 1993 року - Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 11. – Ст. 51.
12. Закон України від 24 лютого 1994 року - Про міжнародний комерційний арбітраж // Відомості Верховної Ради України. – 1994 – № 25. – Ст. 198.
13. Закон України від 1 грудня 1994 року - Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 1. – Ст. 1.
14. Закон України від 16 жовтня 1996 року - Про Конституційний Суд України // Вісник Конституційного Суду України. – 1997. – № 1. – С. 41-65.
15. Закон України від 15 січня 1998 року - Про Вищу раду юстиції // Право України. – 1998. – № 4. – С. 111-120.
16. Закон України від 24 березня 1998 року - Про державну виконавчу службу // Юридичний вісник України. – 1998. – 7-13 травня. – № 19.
17. Закон України від 21 квітня 1999 року - Про виконавче провадження // Урядовий кур'єр. – 1999. – 3 червня.
18. Закон України від 04 листопада 2010 № 2677-VI —Про внесення змін до Закону України —Про виконавче провадження та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб) // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 19-20. – Ст.142
19. Закон України від 26 грудня 2002 року - Про контррозвідальну діяльність // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 12. – Ст. 89.
20. Закон України від 01 липня 2010 року - Про державну реєстрацію актів цивільного стану // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 38. – Ст. 509.
21. Закон України Закон України —Про судоустрій і статус суддів : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 4 серп. 2010 р.– К.: ПАЛИВОДА А.В., 2010. – 172 с.

Основна

1. Актуальні проблеми боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів в Україні. Загальна частина: курс лекцій: у 2-х кн. Кн. II / О.М. Джужа, Д.Й. Никифорчук, О.М. Стрільців, Я.І. Слободян та ін.; за ред. Є.М. Мойсеєва. К. – Ів. Франк.: Київ. Нац. ун-т внутр. справ, Прикарпатський юрид. ін-т ЛьвДУВС, 2008. – 270 с.
2. Баулін О.В., Карпов Н.С., Поповченко О.І., Савицький Д.О. Спрощене досудове провадження в Україні: історія, сучасність, перспективи: Навчальний посібник. – К.: Семенко Сергій, 2004. – 151 с.
3. Грошевий Ю.М., Марочкін І.Є. Органи судової влади в Україні. К. Ін Юре, 1997. – 20 с.
4. Дізнання в ОВС: процесуальна діяльність [Текст]: навч. посіб. у схемах і табл.

/ [уклад.: Г.М. Степанова, А.С. Симчук, М.М. Гончар, О.Ю. Хахуцяк, А.В. Самодін] – К.: КНТ, 2010. – 192 с.

4. Селіванов А.О., Стрижак А.А. Питання теорії конституційного правосуддя в Україні: актуальні питання сучасного розвитку конституційного правосуддя /А.О. Селіванов, А.А. Стрижак. – К.: Логос, 2010. – 276 с. Бібліогр. 252-270
5. Опришко І.В. Сидорчук Л.А. Система правоохоронних органів України Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. К.: КНЕУ – 2014. - 203 с.
6. Затинний С., Глотов М Суди України: структура та порядок звернення – Рівне. USAID – 2015 – 107 с.
7. Тетарук І.В., Дяків Т.С. Судові та правоохоронні органи України :Навчальний посібник для підготовки до іспитів – К.: ЦУЛ. – 2015. 202 с.
8. Молдован В.В., Молдован А.В. Судоустрій України : навчальний посібник. 5 вид доповнене і перероблене – К. Алерта., 2015. – 320 с.
9. Організація судови та правоохоронних органів. Підручник для студентів юридичн. спеціальностей вищих навчальних закладів. / І.С. Марочки, Н.В. Сибільова, В.П. Тихий та ін – Х.: ТОВ Одісей, 2007 – 528 с.
10. Шокін Г.В. Закони соціального розвитку і управління. – К.: МАУП, 2006 – 192 с.
11. Коваленко В.В., Юлдашев С.О. – Недержавне судочинство в Україні. Монографія / В.В. Коваленко, С.О. Юлдашев. – К.: МАУП, 20011. – 168 с.
12. Нотаріат в Україні. Підручник / За ред. В.В. Комарова. – К.: Юрінком Інтер, 20010. – 320 с.
13. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Підручник / О.С. Захарова, В.Я. Карабань, В.С. Ковальський, В.М. Маляренко та ін. – К.: Юрінком Інтер. 2004. – 376 с.
14. Семерак О.С. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України : навчальний посібник – 2 вид перероб і доповн. – К.: Знання, 2014. – 302 с.
15. Медвідь Ф.М., Ксенко В.Ф., Медвідь Я.Ф., Нотаріальний процес в Україні: Навчальний посібник /За ред.. Ф.М. Медвідя. – К.: Атіка, 2014. – 324 с.
16. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: навчальний посібник / В.С. Ковальський, В.Т. Білоус, С.Е. Демський та ін. відповід. ред.. Я. Ю. Кондратьєв. К.: Юрінком Інтер, 2006. – 320 с.

Додаткова

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України чинне законодавство зі змінами та доповненнями. – К.: Паливода А.В., 2015. - 156 с.
2. Організація судової влади в Україні: Навчальний посібник І.Є марочкін, Н.В. Сибільова, В.П. Тихий та ін. Х.: ТОВ Одісей, 2015. – 328 с.
3. Поліцейська діяльність орієнтована на громаду в Європі: концепції, теорія та практика: К.: EUCPN – 2012. – 133 с.
4. Нор В.Т. Судові та правоохоронні органи України: Підручник для студ. вищ. навчальн закладів. / В.Т. Нор, Н.П. Анікіна, Н.Р. Бобечко; За ред.. В.Т. Нора. – К.: Ін Юре, 2015. – 240 с.
5. А.П. Гель, Г. С. Семаков, С.П. Кондратова Судові та правоохоронні органи України. – К. МАУП, 2013. – 272 с.

6. Судові та правоохоронні органи України: посіб для підготовки до іспитів / О.Ф. Бантишев, С.А. Кузьмін, К.В. Колосова та ін. За заг. ред. Б.В. Романюка – К. Паливода А.В. – 2014. – 224 с.
7. Про національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015, К.: Алерта, - 2015. – 74с.
8. Бараннік Р.В. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України : навчальний посібник. К.: Дакор, КНТ, 2014. – 348 с.
9. А.П. Гель, Г. С. Семаков, Д.П. Цвігну Правоохоронні органи України. – К. МАУП, 2012. – 240 с.
10. Литвин О.П. правоохоронна діяльність у сфері забезпечення загальної громадської безпеки: навчальний посібник /О.П. Литвин, Ю.В. Ящуринський. – К.: МАУП, 2011 – 240 с.

МАУП